

Αρ. Φακ.: Α/Π 596/2018

**Ενδιάμεση Έκθεση Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων
Δικαιωμάτων αναφορικά με το παράπνομο με αρ. φακ.: Α/Π 596/2018 σε σχέση με
ενέργεια του Συμβουλίου Αποχετεύσεων Λευκωσίας (Σ.Α.Λ)**

Προϊστάμενη: Μαρία Χριστοφόρου
Ερευνούσα Λειτουργός: Μελίνα Τριγγίδου

Λευκωσία, 27 Ιουνίου 2018

Περιγραφή Παραπόνου

1. Ο κ. Σ. Σ., Διευθυντής της εταιρείας I. Plc, υπέβαλε στο Γραφείο μου παράπονο σε σχέση με την άρνηση του Συμβουλίου Αποχετεύσεων Λευκωσίας (Σ.Α.Λ.) να επιστρέψει συγκεκριμένη αναλογία ποσού από τα τέλη αποχέτευσης που επιβλήθηκαν στην εταιρεία του για το έτος 2017 ή να συμψηφίσει το ποσό αυτό με τα τέλη του 2018.
2. Ο παραπονούμενος σημείωσε ότι, το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας προέβη, κατά τα προηγούμενα έτη, σε λανθασμένη εκτίμηση της αξίας του ακινήτου του, γεγονός που είχε ως επακόλουθο την επιβολή ψηλότερων τελών αποχέτευσης από πλευράς Σ.Α.Λ. για το 2017.
3. Υπόψη μου τέθηκε αντίγραφο επιστολής του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας προς τον παραπονούμενο ημερ. 19 Ιανουαρίου 2018, η οποία αποτελεί απάντηση της εν λόγω υπηρεσίας σε αίτηση διόρθωσης λάθους γενικής εκτίμηση περιουσίας, την οποία η εταιρεία του παραπονούμενου υπέβαλε την 24^η Οκτωβρίου 2017. Σύμφωνα με την εν λόγω επιστολή, η αξία γενικής εκτίμησης σε τιμές 1/1/2013 του ακινήτου του παραπονούμενου αναθεωρήθηκε, και από €1.827,409,00, εκτιμήθηκε σε €1.728,200,00.
4. Υπόψη μου τέθηκε και αντίγραφο ηλεκτρονικού μηνύματος Βοηθού Γραμματειακού Λειτουργού/Λογιστήριου του Σ.Α.Λ. προς τον παραπονούμενο, ημερ. 30 Ιανουαρίου 2018, με το οποίο, εκ μέρους του Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών της υπηρεσίας, τέθηκε υπόψη του παραπονούμενου η σχετική απάντηση του Σ.Α.Λ.. Σύμφωνα με αυτό, «[...] η νέα εκτίμηση και διόρθωση στην αξία [του τεμαχίου] θα έχει ισχύ από την ημέρα που σας απάντησε το Τμήμα Κτηματολογίου δηλαδή 19/1/2018 και όχι από την ημέρα που έχετε υποβάλει την ένσταση. Σχετική διόρθωση θα γινόταν εάν η απάντηση του Κτηματολογίου ήταν μέχρι 29/12/2017.»
5. Με επιστολή μου ημερ. 31 Οκτωβρίου 2018, έθεσα τους ισχυρισμούς του παραπονούμενου υπόψη του Γενικού Διευθυντή του Σ.Α.Λ., και ζήτησα τα σχόλια και τις απόψεις του σε σχέση με αυτούς.
6. Σε μεταγενέστερη επιστολή μου προς το Σ.Α.Λ. ημερ. 13 Νοεμβρίου 2018, σημείωσα ότι, από τα όσα ο παραπονούμενος είχε θέσει υπόψη μου, προέκυπτε ότι το Τμήμα

Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, μετά την αίτηση διόρθωσης του παραπονούμενου, **ανακάλεσε την αρχική απόφαση που αφορούσε στην εκτίμηση της περιουσίας του τελευταίου, και αποκατέστησε τη νομιμότητα με την νέα του απόφαση, προβαίνοντας σε αναθεωρημένη εκτίμηση.**

Νομική Βάση

7. Σημείωσα, δε, ότι, με βάση τον **περί Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμο**, μια διοικητική πράξη, έχει αναδρομική ισχύ όταν, μεταξύ άλλων, ανακαλεί άλλη προηγούμενη πράξη της διοίκησης που είναι παράνομη ή που αντιβαίνει στις γενικές αρχές διοικητικού δικαίου, όπως και όταν η αναδρομική ισχύ επιβάλλεται για να αποκατασταθεί η αδικία που έγινε σε βάρος διοικούμενου από παράλειψη οφειλόμενης ενέργειας της διοίκησης [**άρθρο 7 (δ) και (στ)**]. **Η, δε, ανάκληση παράνομης διοικητικής πράξης, ενεργεί εξ υπαρχής και επιφέρει εξαφάνιση του αντικείμενου της, της διοικητικής, δηλαδή, πράξης που ανακαλείται¹.**
8. Από τη συνεκτίμηση των, μέχρι τότε, στοιχείων που τέθηκαν υπόψη μου όπως και του προαναφερόμενου νομοθετικού πλαισίου, διατύπωσα την άποψη ότι το αίτημα του παραπονούμενου να του επιστραφεί αναλογία των τελών αποχέτευσης που επιβλήθηκαν στην εταιρεία του για το έτος 2017 ή να συμψηφιστεί το ποσό αυτό με τα τέλη του 2018, ήταν δικαιολογημένο, και έπρεπε να τύχει θετικής αντιμετώπισης, δεδομένου ότι, όπως διαπιστώθηκε, **ο υπολογισμός του τέλους που του επιβλήθηκε, στηρίχθηκε σε λανθασμένη εκτίμηση της αξίας της περιουσίας του.**
9. Τόνισα, επιπλέον, ότι η νέα απόφαση του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, η οποία διορθώνει την προηγούμενη απόφασή του σε σχέση με την εκτίμηση της αξίας της περιουσίας του παραπονούμενου, η οποία απεκατέστησε την αδικία που έγινε, προηγουμένως, εις βάρος του, **έχει αναδρομική ισχύ, γιατί έλαβε, ως όφειλε, υπόψη το πραγματικό και νομικό καθεστώς που ίσχυε κατά τον χρόνο έκδοσης της πρώτης πράξης (ουσιώδη χρόνο) και, ως εκ τούτου, αποκαθιστά τα πράγματα ως όφειλαν να ήταν εξ' υπαρχής.**

¹ Νίκος Χρ. Χαραλάμπους, *Εγχειρίδιο Κυπριακού Διοικητικού Δικαίου*, Γ' έκδοση 2016, σελ. 357.

Διαπιστώσεις

10. Ενόψει των πιο πάνω, κατέληξα στο ότι είναι δίκαιη και αναγκαία η αποκατάσταση του παραπονούμενου και σε ότι αφορά την επιβολή τέλους αποχέτευσης για το 2017, δεδομένου ότι ο υπολογισμός του τέλους στηρίχθηκε σε προηγούμενη λανθασμένη απόφαση του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, η οποία ανακλήθηκε με την επανεκτίμηση που προέβη το Κτηματολόγιο και αντικαταστάθηκε με τη νέα. Αυτό, σημείωσα, ισχύει ανεξάρτητα από το πότε καταρτίστηκε και απεστάλη η επιστολή ενημέρωσης από το Κτηματολόγιο στον παραπονούμενο, εφόσον **κάθε αποκατάσταση της νομιμότητας ενεργεί αναδρομικά**.
11. Με την εν λόγω επιστολή μου, εισηγήθηκα την αναδρομική πίστωση της χρηματικής διαφοράς που προέκυψε στην περίπτωση. Κατόπιν τούτου, ζήτησα, με δύο σχετικές επιστολές μου προς το Σ.Α.Λ. όπως ενημερωθώ για τις ενέργειες του τελευταίου σε σχέση με την περίπτωση. Σε όλες τις πιο πάνω επιστολές μου δεν έχω, μέχρι σήμερα, λάβει οποιαδήποτε απάντηση/ενημέρωση από το Σ.Α.Λ..
12. Ενόψει της παράλειψης απάντησης, έστειλα νέα επιστολή μου προς το Σ.Α.Λ. ημερ. 2 Μαΐου 2019, επαναλαμβάνοντας τις θέσεις μου για το θέμα και σημειώνοντας ότι σύμφωνα με την παράγραφο (3) του άρθρου 6 των περί Επιτρόπου Διοικήσεως Νόμων του 1991 μέχρι 2011, *«όταν η διερεύνηση μίας υπόθεσης απαιτεί πολύ χρόνο, ο Επίτροπος δύναται να υποβάλει ενδιάμεση έκθεση η οποία να περιλαμβάνει εισηγήσεις για τα μέτρα θεραπείας τα οποία, κατά την κρίση του, είναι αναγκαία, μέχρι την περάτωση της έρευνας και την υποβολή της τελικής έκθεσής του.»*
13. Η ολοκλήρωση της παρούσας έρευνας προϋποθέτει να εξασφαλιστεί σχετική ενημέρωση από το Σ.Α.Λ. σε ότι αφορά τα όσα έθεσα υπόψη της, η οποία, όπως προαναφέρεται, έχει ήδη ζητηθεί,
14. Εν αναμονή σχετικής απάντησης από το Σ.Α.Λ, η ετοιμασία και υποβολή της παρούσας Ενδιάμεσης Έκθεσης κρίθηκε απαραίτητη, ιδιαίτερα ενόψει του ότι, τα γεγονότα της υπόθεσης, όπως τα γνωρίζω από τη, μέχρι σήμερα, εμπλοκή μου, καθώς και το συναφές νομοθετικό πλαίσιο, επιβάλλουν, πιστεύω, την παρούσα έκθεση, ώστε να υπογραμμιστούν, εκ νέου, οι θέσεις μου για το θέμα.

15. Τονίζω, ως εκ τούτου, ότι, με βάση τον περί Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμο, **μια διοικητική πράξη έχει, μεταξύ άλλων, αναδρομική ισχύ, όταν αυτό επιβάλλεται για σκοπούς αποκατάστασης αδικίας που έγινε σε βάρος διοικούμενου από παράλειψη οφειλόμενης ενέργειας της διοίκησης, όπως και όταν μια διοικητική πράξη ανακαλεί άλλη προηγούμενη πράξη της διοίκησης που είναι παράνομη ή που αντιβαίνει στις γενικές αρχές διοικητικού δικαίου.**

Εισήγηση-Σύσταση

16. Υπό το φως των πιο πάνω, επαναλαμβάνω ότι είναι δίκαιη και αναγκαία η αποκατάσταση του παραπονούμενου σε ότι αφορά την επιβολή τέλους αποχέτευσης για το 2017, δεδομένης της επανεκτίμησης του ακινήτου του, στην οποία προέβη το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, ανεξάρτητα από το πότε καταρτίστηκε και απεστάλη η επιστολή ενημέρωσης από το Κτηματολόγιο στον παραπονούμενο, ενόψει του ότι **κάθε αποκατάσταση της νομιμότητας ενεργεί αναδρομικά.**

17. Αυτό αποτελεί και την εισήγησή μου προς τον Γενικό Διευθυντή του Σ.Α.Λ., υπόψη του οποίου θέτω, εκ νέου, την παράκληση να μου διαβιβάσει, άμεσα, τη σχετική με την υπόθεση οριστική απόφαση του Σ.Α.Λ., ώστε να καταστεί δυνατή η ολοκλήρωση της παρέμβασής μου.

Μαρία Στυλιανού-Λοττίδη
Επίτροπος Διοικήσεως
και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων